

Felelős szerkesztő:
Dr.
SALACZ ELEMÉR
Szerkesztőség:
III. ker. BELICZEY-UT.
115. SZ.

SZARVASI ÚJSÁG

ELŐFETÉSI ÁR:
Égész évre 160 k.
Negyedévre 40 k.
Egyes szám 3 k.
Kiadóhivatal:
III. K. BELICZEY
UT 115. SZÁM.

Laptulajdonos: a Szarvasi Kisgazdák és Pöld-
művesek Pártköre

Felelős kiadó: Gulyás Pál.

Megjelenik minden Pénteken reggel.

„Népbolondítás”

Üzenet Szarvas népéhez!

Budapest, 1922. február 20.

Pusztán véletlen, hogy éppen Szarvas népéhez beszélek, mert amit elmondok, azt az egész ország magyar népének mondom. Hiszen ami Szarvason már megtörtént, más formában, más személyekkel megtörténhetik szerte az országban mindenütt a választások alatt.

Mindenütt akadhat egy-egy „Szarvasi Hírlap” és akadhat egy-egy népszónok, aki „Népbolondítás” címen úgy elmélkedik, hogy aki elolvassa vagy hallja ismeretlenül és érdek nélkül, éppen fordítva a vádlót kénytelen a vádlottak padjára ültetni.

De ne ijedjen meg az ismeretlen cikkező. Nem vagyok ügyész, nemcsak hogy büntetni, de még hiúságában sem akarom meg bántani. Szerettem embertársaimat és ennél fogva inkább azt hiszem, hogy tévednek, mint azt, hogy szándékosan ferditik el az igazságot.

A tévedőket és azokat, akiket már megfélemlítettek akarom meggyőzni. Könnyen lehetséges, mert az igazság mindig a legegyszerűbb, és ezért rögtön meg is érli az, aki akarja.

1. Nem igaz, hogy a „Kisgazdapárt” titkos végcélja a hatalom polcához görcsösen hozzáragadni és úgy a maguk, mint kapzsi elvárataik, politikai konclesóik erszényét pukkadásig tele-tömögetni. Mert a tiszta mestelen igazság épen az, amit sokan nemcsak a pártszempontból, de országos érlekből is állandóan kifogásoltunk, hogy a Kisgazdapárt annyira nem ragaszkodott a hatalomhoz, hogy a nemzetgyűlés egész működése alatt sohasem jutott számará-nyának megfelelő képviselőhöz sem a kormányban, sem a főispáni karban. Aki nem egészen ujonc a politikában, az megállapíthatja, hogy ilyen önzet-lenségre nem is volt még eddig példa, sem nálunk, sem a külföldön.

2. A pukkadásig teletömött erszé-nyekről pedig csak annyit, hogy a képviselő fizetése naponta 100 korona, ami Budapesten egy ebédre sem va-lami sok. Ha pedig általánosságban a kisgazdatársadalomra céloz, akkor ajánl-juk szíves figyelmébe a lapunkat, amely hétről-hétre hiteles számadatokkal mu-tatja ki, hogy Csonka-Magyarországon a legtöbb terhet a gazdatársadalom viseli és ezzel szemben bármit termel a gazdatársadalom, annak az árát mesterségesen és elhibázott rende-tekkel lenyomják, gyakran a termelési költségek alá. Bennünket hiteles szám-

adatok alapján éppen az az aggota-lom tölt el, hogy a gazdatársadalmat, amelyet a háború mint egyedüli ter-melő osztályt kirántott az adósságok-ból, az utóbbi két-három év elhibázott közgazdasági politikája következtében katasztrófális összeomlás fenyegeti. Mert a gazda takarékos hajlamánál fogva a beruházásoktól évek óta tar-tózkodott, most pedig itt a sok teher és se pénze nincs, se a beruházások nem történtek meg. A gazdatársada-lom összeomlása pedig egész Csonka-Magyarország teljes összeomlását je-lenti.

3. Még nagyobb tévedése a „Szarvasi Hírlap”-nak az, ha azt hiszi, hogy a forgalom és a kivétel szabadsága ellen-kezik a népjólét érdekeivel és kalóz-kodást jelent a nyomorgókon. Ellen-kezőleg szabad termelés csak szabad kereskedelem mellett lehetséges. Az országon pedig csak a többtermelés segíthet és ennek a szabad értékesítés lehetősége a sarkanyuja. Ha nem iparkodunk többet termelni, akkor las-san, de biztosan önmagunkat eszük meg.

4. Ha konkrét vád gyanánt a sertéskivételre céloz, hiteles számokkal bizonyítottuk be már számtalanszor, hogy a sertéstenyésztést katasztrófa fenyegeti, ha a hizott sertés ára kisebb mint a termelési költség. Mindenféle szocializmus tanai az egész világon már megbuktak az élet vizsgáján és senki sem lesz hajlandó, ön sem tisz-telt cikkező ur arra, hogy tovább is sertéseket neveljen, sertéseket hizlaljon, ha minden egyes hizott sertésre 3—4 ezer koronát fizet rá. Hiába akarja ön tehát állítólag a szegény fogyasztó érdekeit úgy szolgálni, hogy most a sertéshus és zsír árát a termelési költségek alá nyomja erőszakosan, mert ennek a következménye az lesz, hogy a jövőben nem lesz sertéstenyésztés és hizlalás, ez pedig nemcsak az egyes gazdákat és az államot fosztja meg óriási bevételektől, hanem áruhiányt idéz elő, aminek következménye, hogy a mai olcsóbb ár hónapok múlva négy-öttszörös nagyobb árt fog előidézni. Szóval a mai kisebb baj a jövőben éppen a fogyasztókra nézve három-szor-négyszer nagyobb bajt jelentene.

5. Ez a legfontosabb. Aki a népbolondításról akar beszélni, annak elő-ször tisztában kell lennie a népbolondítás igazi fogalmával. Mert:

a) Népbolondító az, aki csak a mára gondol és elfelejti, hogy tüzelni és rombolni könnyebb, mint építeni. Mert aki építeni akar, annak tudnia kell, hogy az első érdek a termelés érdeke. Csak akkor lendülhet fel a termelés és csak akkor lehet adóra

számítani, ha hasznos és érdemes termelni. Ha az embereknek nem lesz kedvük termelni, akkor nincs adó. Ha mindenki csak magának termel, akkor éppen azok pusztulnak éhen holnap, akiket ma állítólag meg akar menteni.

b) Népbolondító az, aki örvend annak, hogy Szarvason külön táborban harcolnak a kisiparosok és a kiske-reskedők — a kisgazdák ellen. Hiszen mind a három érdeke egy és ugyan-az. A termelés semmit sem ér, ha nincs kereskedelem, mely eljuttassa a fogyasztóhoz, aki értékesítse azt, amit masok termelnek és az iparos éhen hal, ha gazda és a kereskedő nem veszi munkáját igénybe. Végül ha a termelő, iparos és kereskedő, ez a há-rom oszlop egymást gyengíti, akkor csökken az adóbevétel, így csökkennie kell a tisztviselő fizetésének is . . . Egy óra kerekai vagyunk mindnyájan, akik munkából akarunk megélni, s az óra csak akkor tud hivatásának meg-felelni, ha minden kerék a másikat is szolgálja . . .

c) Népbolondító mindenki, ki a fe-lekezeti különbségeket élezi ki, mert legalább addig, míg bajban vagyunk, higgyük, valljuk mindnyájan azt, hogy tul a különböző tornyokon csak egy Isten van: a magyarok istene, ki meg-segit, ha mi is segítjük egymást.

6. Végül higgye el, hogy a kisgazda-pártnak a nemzet életösztonéből fakadt célja a polgári állam kiépítése, — a magántulajdon kiterjesztése által minél több embert közvetlenül érdekeltté tenni a termelésben. Ez által érjük el a több termelést, nem pedig úgy, hogy azt sem engedjük szabadon ter-melni, akinek már van magántulajdona.

A mi hibákat a párt elkövetett, azok a kezdet hibái. Mert minden kezdet nehéz, különösen ilyen súlyos helyzet-ben. A mi gyengeséget a párt muta-tott, annak az elmondottakon kívül az az oka, hogy a választókerületek kevés elvhu embert küldtek a Házba, s főleg igen keveset olyant, kik nem csak akarják a jót, hanem cselekedni is tudnak . . .

A párt győzni fog, mert ez az or-szág érdeke. Mennél nagyobb a győ-zelem, annál hamarabb érhetjük el az ország lábára állását.

Hegedűs Nándor Andor.

Egy fehér asztal hozzá való négy szék-
kel eladó. Cím a kiadó hivatalban.

Özv. Mihálik Mihályné

nap- és esőernyő készítő
Szarvas, II. ker. 66. sz. a.

elvállal mindennemű nap- és esőernyő ké-szítését és javítását a legolcsóbb árban. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri.

Felemelik

a gazdasági cselédek és munkások rokkantsági járadékát.

Az elmúlt héten tárgyalta a nemzetgyűlés Mayer János földmíveléslügyi miniszter törvényjavaslatát, amely az Országos Mezőgazdasági Munkáspénztár részére járó díjak és a pénztár által kifizetendő segélyek szabályozására vonatkozik.

Fontosabb rendelkezései a következők:

A munkaadó mindenegyes cseléd után, továbbá a pénztár rendkívüli tagjai az eddig fizetett díjaknak harmincszorosát fogják fizetni, a géptulajdonosok által a gépmunkások után 1919. évben fizetett díjakat tizenötszörösére emeli fel. Viszont a rendkívüli tagok és a gépmunkások baleset folytán keletkezett munkaképtelenségük tartamára, de legfeljebb tíz héten át, az eddigi napi egy korona segély helyett husz korona segélyt kapnak, azontul pedig épen úgy, mint a gazdasági cselédeknek, évi 4800 korona rokkantsági segély jár. A gazdasági cselédnek gyógykezeltetéséről és ellátásáról baleset után egy negyedévig a munkaadó köteles gondoskodni.

A rendelet gondoskodik ezenfelül a temetési segélyekről is, amelynek összege 3200 koronáig emelkedik. Különös megnyugvást keltett a bizottságban a rokkant mezőgazdasági és gépmunkások szempontjából fontos az a rendelkezés, hogy a jelen rendelet kelte előtt munkaképtelenné vált cselédek, gépmunkások és rendkívüli tagok járadéka az említett mértékben szintén felemelhető.

5,911.000 ember esett el a világháboruban.

A népszövetség genfi főtitkársága mellett szervezett nemzetközi munkatügyi hivatal befejezte a világháboruban elesettek statisztikájának összeállítását.

A munkatügyi hivatal által beszerzett adatok tanúsága szerint összesen 5,911.000 a világháború áldozatainak száma.

Ez a borzalmas szám a háborúban részt vett országok között így oszlik meg:

Franciaország	1,500.000
Németország	1,400.000
Anglia	1,170.000
Osztrák-Magyar mon.	1,164.000
Olaszország	570.000
Amerika	246.000
Kanada	183.000
Cseh-Szlovákia	175.000
Szerbia	154.000
Lengyelország	120.000
Románia	84.000
Belgium	40.000

Az adóköteles vagyon tárgyak értékelése.

A pénzügyminiszter rendeletileg intézkedett az 1920. és 1921. évekre szóló vagyondadó kivételénél a vagyontárgyak értékelésére vonatkozólag.

A földbirtokokra vonatkozólag: Ha az ingatlan 1914. augusztus 1 óta visszerthes átruházás tárgya volt, úgy a vételár veendő számításba, ha az ingatlan 1914. aug. 1 óta adás-vétel tárgya nem volt, ez esetben az érték az átlagos kataszteri tiszta jövedelem szem előtt tartásával állapítandó meg. Ha azonban egyes adókötelesek a vagyondadó

kivetésére szolgáló eljárás során hitelt érdemlően igazolják, hogy az e módóni értékelés az ő különleges viszonyaiknak nem felel meg és alacsonyabb értékelés indokolt, úgy megfelelő helyesbítésnek van helye. Az ingatlanok felszerelése külön értékelés tárgyát képezi. Kertek és szőlők értéke arányosítás útján állapítandó meg.

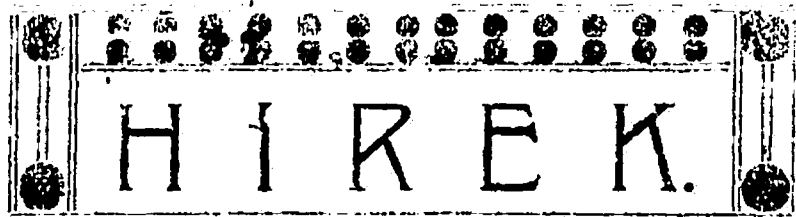
A házbirtokok és községi belsőségek értékelésére nézve: ha a ház vagyona 1914. augusztus 1 óta visszerthes szerződéssel szereztetett meg, úgy a vételár veendő alapul, ha csak az átlagos forgalmi érték ennél nem kisebb vagy nem nagyobb.

Községi belsőségek értékének a megbecslése az átlagos tiszta hozadék alapján történik, úgy, hogy az érték a tiszta hozadék huszszorosában állapítandó meg. Általában a béke érték 3-6-szoros a házak jövedelmezőségének és az adóalany egyéb vagyoni viszonyainak figyelembe vételével.

Pártélet.

Közügyülés. A szarvasi kiskgazdák és földmivesek pártköré f. hó 26-án vasárnap délután 2 órakor tartja a pártkör helyiségében évi rendes közgyűlését. Ezt követőleg a választmány rendkívüli ülést tart. A közgyűlésen csak a folyó évre szóló tagsági igazolvánnyal bírók vehetnek részt.

A házalap társaság gyűlése. A szarvasi kisbirtokosok és földmivesek házalap társasága március 5-én délután 2 órakor gyűlést tart, melyre a házrészt jegyzettek ezúton meghívattak.

— **Választási hír.** Nemzeti Ujság feb. 22-ki számában azt írja, hogy az Andrássy Friedrich párt Szarvason Bogya János dr. lépteti fel karlista programmal. Nem ismerjük Bogya János urat, de előre is biztosítjuk arról, hogy itt Szarvason csak az igazi kiskgazda-párt fog győzni — kár a fáradságért.

— **Megdrágul az államvasut.** A személyszállítás díja a mostaninak duplája lesz. A tarifaemelés különböző árucsoportokra vonatkozik és míg egyes árucsoportokra 100 százalékot, addig másokra 150—1150 százalékot is kitesz az emelés. A végső kulcs 1150 százalék, amellyel a luxus-cikkek szállítását akarják megterhelni.

— **Forradalom Romániában.** A Virradat írja: A londoni lapok vasárnap jelentették, hogy Romániában forradalom tört ki és az országot a legnagyobb veszély fenyegeti.

— **Meghívó.** Városunknak az oláh megszállás alól való felszabadulása és a nemzeti hadseregnek bevonulása második évfordulóján 1922. március 2-án d. u. fél 6 órakor a főgimn. tornacsarnokában az alábbi műsorral hazafias ünnepélyt tart a „Baráti Kör” melyre minden hazafiasan érző és emlékezni akaró polgárt szívesen lát a vezetőség. Műsor: 1. Szózat. Éneklí a szarvasi férfi dalkar. 2. Emlékbeszéd. Tartja Mendöl Lajos. 3. Hírszekegy. Éneklí a szarvasi férfidalkar. 4. Trió. Zongorán, cellon, hegedűn előadják Herbály István, dr. Salacz Aladár és Supper Frigyes. 5. Érttem jött az anyám. Szilágyitól. Szavalja Szilancsik Pál s. lelkész. 6. 1. Patyolat a kurucz. 2. Részlet Bánk-Bánból, éneklí Sinkovicz Elike, zongorán kíséri Herbály István. 7. Censiochói legenda, Kiss Menyhért-

től. Melodráma. Előadja Miron Lajos, zongorán kíséri Herbály István. 8. Himnusz, közének. Belépő-díj nincs, de önkéntes adományokat a hősök siremlékére köszönettel fogadunk és nyilvánosan nyugtatunk.

— **Öngyilkosság.** Konyecsny János szarvasi mészáros kedden délelőtt összekülönbözött özv. Gyurisné, sz. Hruska Zsuzsánával. Szóváltás közben előrántotta revolverét s háromszor az asszonyra, aztán magára lőtt. Amint értesülünk az asszony életben marad, Konyecsny azonban pár órai szenvedés után kiszenvedett.

— **A Szarvasi Gazdaisjuság önképzőköre** f. hó 26-án vasárnap d. e. 10 órakor tisztújítóközgyűlést tart, melyre a tagok megjelenését ez uton is kéri az elnökség.

— **Hatmillió rokkant.** A nemzetközi munkahivatal megállapítása szerint a tizenkét volt hadviselő államban a hadirokkantak száma 6,000 000. A kimutatásban Magyarország nem szerepel.

— **Andrássyék célja.** Az Andrássy-Friedrich párt egyik tagja, Virter László dr. beszámolót tartott a főváros III. választókerületében, amelyen Andrássy Gyula gróf is megjelent és beszédet mondott. A tervezett országbirói értekezletről elítélőleg nyilatkozott, majd a párt legfőbb céljait azt jelölte meg, hogy vissza akarják hozni öfelségét, a magyar királyt. Ezután Ferdinándy, Rakovszky és Friedrich mondtak beszédeket, melyeket több ízben megzavart a hallgatóság.

— **Utolsó szál gyufájuk mentette meg életüket.** A Csendes Oceánon borzalmas vihar ért utol egy teherautó szállító gőzöst. A hajó nem bírta ki a vihar erejét, léket kapott és süllyedni kezdett. A legénység mentési munkája hiábavaló volt, végre is egy kabinba menekültek, amelyet iparkodtak elzárni a betóduló víz ellen. A hajónak ez a része szerencsére kinyúlt a vízből. A legénység két nap és két éjjel volt ebben a kétségbeesett helyzetben élelem és ital nélkül. A harmadik nap reggelén megpillantottak egy másik hajót, amelyet sikerült figyelmeztetni, úgy, hogy az utolsó szárazon maradt gyufával felgyújtottak egy benzintartályt. A hajó személyzete észrevette a hajótöröttet s még idejében megmentette őket.

— **Hány mája van a kiskgazdának?** Nyomoruságos gazdasági helyzetünkben természetesen a kiskgazda az ütközőpont. Annak a javára irnak fel mindent, de bűnűl is rónak mindent. A rossz nyelvek most már azt is kitalálták, hogy hány mája van a kiskgazdának. Az új megállapítás szerint van neki:

- Két pár csiz—mája,
- egy kalapkari—mája,
- egy esteli i—mája,
- rendesen egy ma—mája,
- és azonkívül egy nagyma—mája.

Ezen a rubikonon kívül esik az, akinek ezen felül még korcs—mája is van.

— **Megölte a szengáz.** A múlt héten Szrnka Mihály tanyai gazdálkodó összezördült a feleségével, aki ott hagyta. Szrnka kutyájával bezárkózott a szobájába, ahol a vaskályhába szénrel jól befűtött. A szomszédoknak feltűnt, hogy a tanyában három nap óta senki sem ad magáról életjelt. Figyelmeztették erre az arra járó csendőrrajort, amely behatolt a szobába, ahol az ágyban megdermedten találták meg Szrnkát, kutyája is megvolt dögvölve. A kályhából kitódult szengáz ölte meg őket.

Minden kiskgazdának erkölcsi kötelessége a „Szarvasi Ujság”-ot támogatni.

— **Egy öcsödi kiskazda borzalmas halála.** A verezegyházi tanyákon levő szálláson a napokban vérbefagyva találták Molnár Sándor 65 éves öcsödi kiskazdát. A megindított csendőri nyomozásnak sikerült kiderítenie a tettest Pintér Sándor kunszentmártoni lakos személyében. Az elvetemült ember éjjeli időben zörgetett be a vele ismeretségben levő Molnár Sándornál ki készséggel engedte be tanyájára. Az istállóban elbeszélgettek, majd Molnár elálmosodván, bundástól ledőlt és elaludt. Pintér az istállóban levő baltát kezébe vette, az alvó öreget fejbe vágta, mire az érzéketlenségét vesztette. Erre a magával hozott disznóölő késsel ötször nyakon szurta az alélt embert, mire az kiszenvedett. — Ezután Pintér felfeszítette a meggyilkolt ládáját s 12.000 korona készpénzt magához vette s a véres kést is elvitte, a vekerai iskolánál azonban a kést elhajította. Pintér tulajdonképpen a Molnár által eladott két ökör árát, a 40.000 koronát akarta megkaparintani, ezt azonban nem tartotta magánál az öreg. A bestiális gyilkos el fogja venni méltó büntetését az alávaló gazteltért.

— **Eljegyzés.** Kelemen Ferencz tímár mester f. hó 19-én, vasárnap eljegyezte Pribelszky Bözsikét Kondorosról.

— **Halálozás.** Körös tarcán elhalt Tóth Sándor 76 éves korában, kiben Tóth László, pártunk társelnöke édes apját gyászolja.

— **Hányan vagyunk?** A legutóbbi 1921. január 1-én megejtett népszámlálás adatai szerint Csonkamagyarország lakossága 7 millió 840 ezer lélek volt. Ez a szám Nyugatmagyarország elszakítása folytán csökkent 286 ezerrel, de viszont Baranya és Baja vidékének visszacsatolása folytán mintegy félmillióval emelkedett, úgy hogy csonka hazánknak ma körülbelül 8 millió lakosa van.

— **Gazdasági szükségleti cikkek árai.** Gépek és gépalkatrészek. Répavágó 140 mm hosszú késsel, 400 m. átmérőjű 2200 K, É, M, D-jegyű répazúzó ára 4950 K, daráló asztalra szerelhető hajtókarral 3000 K, csövestengeri daráló 10.000 K, trieur szelelővel szij nélkül 9400—19.000 K, gabonarosta Kalmár-féle kistrázóval 13.000 K, Bakkar-féle rosta 11 szilával 12.000 K, lóhere- és lenmagtisztító 17.000 K, háromtagu gyűrűs henger 717 kg. 26.000 K, háromtagu sima henger 20.000—23.000 K, Cambridge-henger 620 kg. 23.030 K, Építőanyagok. Építőanyagokban a forgalom nagyon csekély, az állam és a városok által tavaszra beígért építkezéstől várnak nagyobb lendületet. Árak: gipsz 5000 K, portlandcement 360—400 K méterhátsánsként. A téglák ára 1000 darabonként 2200 K, cserép 6200—6500 K, mész méterhátsánsként feladó vasutállomásról 240—300 korona.

— **Felemelték a betegsegélyzői járulékokat.** A népjóléti miniszter a hivatalos lap szerdai számában megjelent rendeletével új napibérosztályokat állított fel és ezzel kapcsolatosan a betegsegélyzői járulékokat is felemelte. Napi 3 korona jövedelemtől 120 koronáig 13 osztályt állít fel és például a 120 koronás napi kereset után 54 koronában állapítja meg a betegsegélyzői járulék összegét. A munkaadók kötelesek alkalmazottaikat, tekintet nélkül arra,

hogy megelőzőleg be voltak-e jelentve vagy sem, a munkásbiztosító pénztárnál újból bejelenteni.

— **Mikor kell felemelt forgalmi adót fizetni?** Március 1-én életbelép a 3 százalékos forgalmi adó. Az olyan szállítási, amely ezután történik, de amelynél a fizetés már előbb volt, csak 1 és fél százalékosat kell fizetni. Viszont, ha a szállítás februárban történt, de a fizetés csak márciusban következik, az adó 3 százalékos. Ha február 1-e előtt jött létre az üzlet és a fizetés csak márciusban történt, akkor is a régi adót kell fizetni, de ha március után fizet a kereskedő, akkor már 3 százalékos az adó.

— **Szörnyű vasúti szerencsétlenség:** történt a napokban. A vizsgálat kiderítette, hogy a vonatvezető nem vette észre a „tilos” jelzést, mert elmélyedt a Színház és Dival című lap olvasásában.

A 40 oldalon annyi érdekességet, hírt, újdonságot és nagyszerű rajzot mutat be a lap, hogy aki csak egyszer is kezébe veszi nem teheti le anélkül, hogy az utolsó betűig elne olvasná. Számos színházi botrány történik mostanában nemcsak a vidéki, hanem a fővárosi színházakban is. A budapesti színházi botrányok érdekes kulisszatitkaiként állandóan megtudhatjuk, ha megrendeli a dr. Pácz Vilmos szerkesztésében megjelenő „Színház és Dival”-ot, a legjobb és legszebb fővárosi színházi újságot. Ez az elevenül szerkesztett pompás hetilap évnegyedre 140 koronába kerül. Kiadékhivatal: Budapest, VII., Károly-körút 3.

— **Akik egy századnál tovább éltek.** A tudományos feljegyzések szerint a történet folyamán sok ember haladta túl a századik életévét. Plinius 18 emberről tud, akik az ő korában 120—130—140 éves korukban haltak el. Három olyan esetet is fölemlít, mikor az elhaltak 140—150 éves kort értek. A rómaiak korából származó egyik temető sírfeliratai szerint 162 ember halt meg 100—110 életév között, kettő 150—160 életévében, egy 160—170 éves korában. Az újabb kor pontos statisztikai adatokkal dolgozik. Poroszországban 1895-ben egy millió lakosra 14 száz éven felüli esett. Az Egyesült Államokban 80, Kuba szigeten 217 százéven felüli esik egy millió lakosra. E statisztikai adatokból kiválglik, hogy az őstermelést űző népek között több a száz évet megért ember, mint azok között, kik ipart, vagy szellemi foglalkozást űznek.

Egyház. Iskola.

— **Új rendelet a tanítók és tanítónők fizetésének rendezéséről.** A vallás és közoktatásügyi miniszter az elemi népiskolai tanítók és tanítónők, valamint az ovónők illetményeiről rendeletet adott ki, amely 1918. évi rendelkezéseket a pénzügyminiszteriummal egyetértőleg módosítja. A rendelet szerint minden állami elemi népiskolai tanító és tanítónő, ahinek nincs betöltött 5 évi beszámítható szolgálata, az I. fizetési osztályba megfelelő illetményekre jogosult. Az ötödik szolgálati év betöltése a X., a tizenkettedik szolgálati év betöltése a IX., a huszonegyedik szolgálati év betöl-

tése pedig a VIII. fizetési osztályba való besorolásra ad igényt és állami ovónőknek a X. fizetési osztályba való besorozására, az ötödik beszámítható szolgálati év betöltése ad igényt.

* **Tanítói árvahez.** A békéscsabai tanítói járáskör elhatározta, hogy Békéscsabán tanítói árvahezet létesít. E célra február 27-én, hétfőn este 8 órai kezdettel a vigadó összes termeiben műsoros estélyt rendez. A gazdag műsor-előre is biztosíték arra, hogy Csaba közanságának egy igen nívós és élvezetes estében lesz része. Az előadást tánc követi.

* **Hivatalvizsgálat.** A békési ág. hitv. ev. egyházmegye elnöksége, Dr. Bikádi Antal felügyelő és Kovács Andor esperes febr. 17-én kiszállt Szarvasra, megvizsgálta a gondnoki hivatalt s a tapasztalt rend felett megelégedését fejezte ki.

OLCSÓBB

készítményt sokat kínálnak a vevőköszségnek egyes üzletekben, de jobbat, s hatékonyabbat senki sem nyújtott, mint a valódi

DIANA-

ÓSBORSZESZ,

mely változatlan minőségben

mindenütt kapható!

1 kis üveg ára 38.— kor.
1 közép „ „ 100.— kor.
1 nagy „ „ 200.— kor.

Gyártja: a Diana Kereskedelmi Részv.-Társ.
Budapest, V. Nádor-utca 30.

Közgazdaság.

— **Csávázzunk a gabonaiüszög ellen.** Hogy igen sok gazdaságban még mindig rendszeresen nem csávázzák a vetőmagot, ebből az egyes gazdának s az országnak óriási anyagi károsodása van.

Pedig úgy a tudományos kutatás, mint a gyakorlati élet rég bizonyosságot tett a csávázásnak szükségesség voltáról.

Az üszög betegség nemcsak az őszi időszakban fertőzi a kikelő csíranövényt, hanem tavasszal is, sőt sokkal nagyobb mértékben fertőz tavasszal, mert a tavaszi csapadékos és jóval melegebb időjárás mellett, az üszöggomba a szaporodásának és tenyésztésének minden tekintetben megfelelőbb viszonyokat talál. Ennélfogva felelte igen fontos a tavaszi vetőmag csávázása!

A folyó évi statisztikai kimutatás szerint a csonka ország búzával bevetett területe 1.896.388 kat. holdat tett ki. Ezen terület holdanként 6.75 q átlag termés mellett, 12.378.000 q búzatermést hozott. Ha most kat. holdanként csak 5% üszöggárt számítunk, (pedig igen sok gazdaságban a 15-30%-ot is meghaladja,) úgy az esetben is kat. holdanként 0.34 q termés csökkenés mellett az 1.896.388 kat. holdon már 640.000 q a termés csökkenés. A mai 250 J kor. buzaár mellett, tehát több mint másfél milliárd korona az országnak az üszög betegségből származó károsodása csak búzából. Ezen számszerű adat alapján minden előrelátó és józan gondolkodású gazda föltétlenül be kell hogy lássa a csávázásnak igen nagyfontosságú jelentőségét, s remélhetőleg ép úgy fog ezen kicsínységével is jelentéktelennek látszó, de annál veszedelmesebb ellenség ellen egységesen fellépve, védekezni, minthogyha egy ellenséges szándéku ország támadásával szemben tenné. Egyszer már mi is tanulhatnánk a más kárából! M. kir. növényélet és kórtani állomás, Budapest, II. Debrői ut 17.

Legfényesebben tisztít és legjobban konzerválja a cipőt a Pyram

Ipari kereskedelem.

Ipartestületi közgyűlés. A szarvasi ipartestület folyó hó 21-én délután 2 órakor tartotta rendes évi közgyűlését dr. Dérczy Ferenc iparhatósági biztos közreműködése és Liska Pál korelnök elnöklete alatt. A gyűlésen a tagok igen nagy számban vettek részt. A közgyűlés legfontosabb tárgya volt a választás. A választás simán folyt le. Megválasztottak a következők: Elnök Andrassy Dezső, ügyész dr. Mázor Elemér, jegyző Tákos Lajos, pénztárnok Kasnyik János. Elöljárósági tagok: Brachna Lajos, Fehér József, Gyebnár András, Csilik András, Molitörisz Pál, Piacsek István, Pricz János, Borgulya Mihály, Holub János, Fodor Pál, Földvály János, Misik János, Darida György, Brachna Gábor, Kelemen Ferenc, Baginyi József, Podani Soma, Mihálik János, Janurik János, Sutyinszky Pál, Darida András, Klimaj Mihály, Kántor Soma, Forster Gusztáv. Számvevők: Palkovics István, Petrásovics Gyula, Süveges János. Gondnokok: Piacsek András, Sutyiszky Márton. Könyvtárnokok: Nyemcsok Pál, Szklenár János.

Az új ipartörvény.

A törvény általános jellemzése.

Az új törvény nem készült teljes kodexnek, nem öleli fel az iparra vonatkozó teljes jogszabályokat. Hanem érvényességben hagyta az 1884: XVII. t.-c.-be foglalt ipartörvényt s ennek csupán ötvenkilenc §-át s néhány más §-nak egy pár pontját helyezte hatályon kívül. E hatályon kívül helyezett közt legfontosabbak voltak a 6., 7., 8., 41. és 47. §-ok. Csakis ha ezeknek tartalmát nézzük, akkor tűnnek szembe az új törvény egyes újításai.

A 6. §. módot adott arra, hogy ha valaki nem is volt tanonc, de három éven át gyárban vagy másutt szakkbavágó munkát végzett, iparigazolványt kaphatott.

A 7. §. lehetővé tette, hogy aki képesítéshez kötött bármely ipart üzőtt, egy másik mesterségre is áttérhetett.

A 8. §. szerint minden természetes személy folytathatott képesítéshez kötött ipart, ha képesített segédet tartott.

A 41. §. ugyanezt lehetővé tette a jogi személyeknek is, de nekik képesített üzletvezeetőt kellett tartaniuk.

A 47. §. alapján, akinek egy mesterségre képesítése volt, az üzemeltetett mellette több más ipart is.

Ezek a rendelkezések most mind megszűnnek, amivel az iparosok évtizedes kívánságai teljesülnek. De senki sem kívánta azt a számtalan új korlátozást, ami ezeken felül bevonul most az ipari élet terére. Azért kell „számtalan“-nak mondani, mert magából a törvényből — melynek pedig már számos korlátozása van — nem lehet még tudni, hogy tényleg miféle intézkedések fognak életre keldi. A törvény ugyanis több helyen igen széleskörű felhatalmazást ad a kereskedelmi miniszternek a rendeleti úton való intézkedésre.

Igy például: A miniszter úgy a képesítéshez, mint az engedélyekhez kötött iparoknak — a törvénybe foglalt — jegyzékét megváltoztathatja, sőt még egyedül egy községre vonatkozólag is; a képesítést leszállíthatja, felemelheti, ennek megszerzése alól teljes felmentést adhat; az üzleti tevékenység köréről és az üzletvitel módját szabályozhatja; engedélyhez kötött iparok tekintetében a

megbízhatóság és az üzem berendezése szempontjából közelebbi feltételeket állapíthat meg; az alkalmazottak számát korlátozhatja, az alkalmazottak felfogadását életkorhoz, előzetes orvosi vizsgálathoz, megbízhatóságuk igazolásához kötheti; az ipartestületek hatáskörét korlátozhatja, többféle teendőjük ellátását az iparhatóságra (főszolgabíró) bízhatja, stb. S mindezen felül a miniszter még egy általános felhatalmazást is kapott: „mindazokat a rendelkezéseket megteheti, amelyek a közérkölc, a köz- vagy állategészség, közbiztonság, köz- és tűzrendészet követelményeinek, valamint a honvédelem érdekeinek megóvása céljából mulhatalanul szükségesek“. (57. §.)

Ezenfelül a törvény a törvényhatóságok és a rendezett tanácsú városok szabályrendelet alkotási körébe is utal több kérdést, többek közt a kiadható iparengedélyek számának megállapítását is.

Végre igen széles hatáskört — korlátozások és felmentések megtételét — ad az iparhatóságnak, többek közt szakképzettség igazolását kivételesen elengedhetik, a megállapítottnál rövidebb tartalmu szakkbavágó gyakorlat igazolását kívánhatják meg.

E széleskörű felhatalmazás sok miniszteri rendelet kibocsátását teszi szükségessé. Éppen ezért az új törvény nem lép azonnal életbe, hanem majd csak akkor, amikor elkészülnek ezek a rendeletek, melyeket a miniszter előzően az érdekelt képviselőkkel tüzetesen meg akar vitálni.

Egyáltalán a törvény nagy súlyt helyez az érdekképviselőkre. Majdnem minden lényeges intézkedésnél elrendeli, hogy a miniszter, vagy az iparhatóság köteles az érdekképviselőt meghallgatni. De hogy az érdekképviselők véleményét figyelembe is kell venni: ezt — sajnos — egyetlen szakaszban sem rendeli el. (Folyt. köv.)

Irodalom.

Mitmond, mit gondol és mit érez a szerző, a színész és a kritikus a premiereken azt írja meg ragyogó humorral a Színházi Élet új számában Szenes ember. Csupa ötlet az az új szám, amely beszámol a Renaissance színház és a Nemzeti színház premierjéről, Koffa, zene, mozi melléklet szindarab és regény van az új számban, melynek ára 15.-korona, negyedévi előfizetés 150.- korona. Kiadó hivatal Budapest Erzsébet körút 29.

Meghívó.

A Középhealmi Gózmalom Szövetkezet Szarvason, 1922. évi március hó 5-én, vasárnap délután 1 órakor az ó-szőlői iskolában

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tagokat ezennel tisztelettel meghívja.
Szarvas, 1922. február 23-án

Farkas Mihály
h. közgyűlési elnök.

Tárgysorozat:

1. Leniendás folytán megüresedett közgyűlési elnöki állás betöltése a csonka időre.
2. Hat felügyelő-bizottsági tag lemondása folytán megüresedett állások betöltése a csonka időre.
3. Malom ellenőri állás betöltése.
4. Alpszabály 4, 5, 6 §-ai és I., IV., V., VI. és VII. bekezdéseinek módosítása.

Nyomatott özy. Csasztyan Györgyné könyvnyomdájában Szarvason Belicey-ut 115 szám,

Ne csak olvassuk, de terjesszük is a „Szarvasi Ujság“-ot, mert ez a mi lapunk.

Egy cséplőgép garnitura eladó. Érdeklődni lehet Berkovics R. cégnél. 1—1

Eladó ház. Borgulya Márton II. ker. Gróf Csáky-u. 82. számú háza eladó. Értekezni lehet ugyanott a tulajdonossal. 1—1

Kiadó pince helyiség.

Az Általános Fogyasztási Szövetkezetnek II. ker. Belicey-ut 11. sz. a. pince helyisége kiadó. Asztalos műhelynek igen alkalmas.

10 napig ingyen küldjük

lakásunk a

„Pesti Napló“-t

ha címét levelezőlapon közli a Pesti Napló kiadóhivatalával Budapest, Erzsébet-körút 20. szám.

10—10

Minden féle ócska vasat vesz Baginyi lakatos II. Bem-utca 212 szám. 17—26

Trágya megvételre kerestettik. A kiadónak van jelentse a kiadóhivatalba.

Eladó a volt Sárkány Ferenc-féle ház, melyben üzlethelyiség is van. Érdeklődni lehet IV. ker. 111. sz. a. 2—3

Eladó ház. IV. Salétrom-utca 84. sz. ház eladó. Értekezni lehet ugyanott. 3—3

Lévay Balázs Szarvas

III. ker. Vak-utca 184/1. szám alatt

Ingatlan forgalmi irodát nyitott.

Elvállal ingatlanok eladását és vételét, haszonbérbe adását és vételét.

Eladók az I. 188., II. 522., IV. 231. és 501. sz. házak mellékhelyiségekkel. 30 hold kisebb darabokban 40 hold, 7 hold, 4 hold szántók, 638 négyszögöl gyümölcsös.

KERES megbízói részére kisebb-nagyobb területű szántóföldeket tanyaépületekkel és gyümölcsöst megvételre és haszonbérbe. 4—4

Andrassy Dezső és Társa

építészeti vállalati és szállítási irodája

SZARVAS, I. KERÜLET 144. SZÁM.

VÁLLAL: épülettervezést és felépítést. háztartározást, épület átalakításokat, gyár és raktár építkezéseket.

SZÁLLIT: meszet, cementet, me homokot, téglát, burkolólapokat, kavicsot, kátránypapírt, gipszet, épületfát, palát, fedélcserépet, tűzfát és szentet. Házat, telket keres vevői részére.

KERESKEDEKS: Piacról közszégházával szembe, Belicey-ut 115. sz. (volt Lusztig házba) helyeztetett át. 41—52